

Startnotitie

Aan : Bestuurlijk afstemmingsoverleg Transitie Jeugdzorg Regio Twente

Van : Ambtelijk Overleg Transitie Jeugdzorg Twente

Datum : 6 juli 2011

Onderwerp : Startnotitie Transitie Jeugdzorg Twente

1. Inleiding

Voor u ligt de startnotitie: *'Transitie Jeugdzorg Twente'* (TJT). Het doel van de startnotitie is om op bestuurlijk niveau een kader overeen te komen, waarbinnen de nieuwe gemeentelijke taken op het gebied van de Jeugdzorg¹, voor zover relevant, in gezamenlijkheid verder worden uitgewerkt.

Wanneer er overeenstemming is bereikt over deze startnotitie en dus de inhoudelijke lijn van samenwerken, wordt er in de regionale samenwerking meer diepgang gezocht. Hiertoe wordt een 'plan van aanpak' ontwikkeld, waarin de relevante thema's in de regionale samenwerking verder worden: uitgewerkt, concreet worden gemaakt en gefaseerd. Waarin de gebruikers / afnemers van de jeugdzorg (kinderen en hun opvoeders), ervaringsdeskundigen, instellingen en organisaties een heldere positie krijgen.

Aangezien vraagstellingen² en de impact voor gemeenten op hoofdlijnen gelijk zal zijn, is de overtuiging dat regionale samenwerking zal leiden tot efficiency voordelen en wellicht ook tot meer effectiviteit. In Twente is de meerwaarde van samenwerking reeds bewezen. Wel is het van belang dat er aansluiting gevonden wordt bij de lokale realiteit van de individuele gemeenten. Om hierop toe te zien zal het besluit van de regio raad van 17 februari 2010, waarbij het advies van de commissie Kerckhaert³ is aangenomen, als basis gehanteerd worden voor de wijze waarop de samenwerking wordt ingericht. Kortom, regionale samenwerking wordt ingericht als verlengstuk van de gemeente met respect voor de autonomie van iedere gemeente.

Het ambtelijk overleg Transitie Jeugdzorg Twente i.o.⁴ heeft op donderdag 26 mei jl. op basis van de bespreking van de memo *'Transitie Jeugdzorg'* voorgesteld om een aantal inhoudelijke documenten, of elementen hieruit, samen te voegen tot een startnotitie Transitie Jeugdzorg Twente en de startnotitie ter besluitvorming voor te leggen aan de bestuurders op 6 juli 2011. Het betreft de volgende documenten:

- Toetsstenen (gemeenten en provincie 6 april 2011);
- Memo *'Transitie Jeugdzorg'* (mei 2011);
- Transitie AWBZ begeleiding – Jeugdzorg Hengelo (februari 2011)
- product / deelresultaten Enschede (maart 2011)

In de voorliggende startnotitie wordt een inhoudelijke toelichting gegeven (op hoofdlijnen) van de Transitie Jeugdzorg. Daarnaast wordt het proces beschreven waarop de Twentse gemeenten samen met de provincie Overijssel tot op heden hebben samengewerkt op dit relatief nieuwe dossier.

¹ Het gaat hier om de decentralisatie van alle jeugdzorg die op dit moment onder het Rijk, provincies/GSR's, Awbz en Zvw vallen: provinciale jeugdzorg, jeugdbescherming en jeugdreclassering, jeugd-GGZ (inclusief begeleiding), zorg aan licht verstandelijk beperkte jeugdigen en de gesloten jeugdzorg.

² Denk aan: wat houden de nieuwe taken in, wie zijn de spelers, de schaal van de organisatie enz.

³ Commissie Regionale Samenwerking

⁴ Na besluitvorming in het bestuurlijk afstemmingsoverleg TJT van 6 juli 2011 zal het ambtelijk overleg TJT een formele status krijgen.

Uiteindelijk dient het document als eerste stap (deelresultaat) om, vanuit een heldere structuur formeel en in gezamenlijkheid invulling te geven aan de Transitie Jeugdzorg vanuit het bestuurlijk afstemmingsoverleg Transitie Jeugdzorg Twente (Bo TJT) door de wethouders per gemeente hierin vertegenwoordigd zijn en hiertoe de noodzakelijke randvoorwaarden beschikbaar te stellen. Het rapport 'Transitie Jeugdzorg: informatie over de ontwikkelingen' (provincie Noord - Brabant⁵) is gebruikt om, in vogelvlucht, een beeld te schetsen van de meest actuele ontwikkelingen die geleid hebben tot de Transitie van de Jeugdzorg. Hopelijk biedt dit ondersteunende informatie aan bestuurders en overige geïnteresseerden.

De colleges van Burgemeester en Wethouders moeten zich formeel committeren aan de samenwerking. Op hun beurt kunnen zij het initiatief nemen naar de eigen gemeenteraad. Uit voorgaande trajecten zoals de invoering Wmo en het Centrum voor Jeugd en Gezin wordt sterk aanbevolen om de gemeenteraden goed te betrekken. In dit proces kan de voorgestelde structuur faciliterend zijn. Wel is er een nadrukkelijke rol weggelegd voor de lokaal verantwoordelijke portefeuillehouder, ondersteund door de beleidsfunctionaris binnen de eigen gemeente. De wijze waarop één en ander gefaciliteerd kan worden vanuit de samenwerking, zal gedurende het samenwerkingsproces verder vormgegeven moeten worden.

Gedurende de huidige coalitieperiode blijft de provincie Overijssel, op basis van de Wet op de Jeugdzorg, eindverantwoordelijk voor de Jeugdzorg in Overijssel. Dit betekent voor de provincie inzetten op een tweeledig spoor. De provincie blijft namelijk investeren in het uitvoeren van 'goede en snelle zorg aan kinderen in nood' en houdt inhoudelijk de regie. Daarnaast werkt de provincie vanuit een pro actieve houding samen met gemeenten aan het transitieproces en faciliteert en ondersteunt zij gemeenten bij het vormgeven van een nieuw (eenvoudig en efficiënt) jeugdzorgstelsel met de cliënt als vertrekpunt.

Hoewel het beeld van de impact en omvang van de Transitie Jeugdzorg voor gemeenten groeiende is, voert het op het moment van schrijven van de startnotitie te ver om de inhoud volledig uit te diepen. In de voorliggende notitie wordt in dit licht dan ook geen volledigheid nagestreefd. Het proces van de Twentse samenwerking zal vanzelfsprekend moeten leiden tot het steeds verder aanscherpen van de regionale en lokale inhoudelijke opdracht. Naast de jeugdzorg worden nog twee taken gedecentraliseerd; de functie begeleiding gaat over van de AWBZ naar de Wmo. En de wet Werken naar Vermogen wordt in werking gesteld. Deze thema's betreffen ook de jeugdzorg aangezien het deels om eenzelfde doelgroep gaat. Daarnaast hangen ook Passend Onderwijs en de IQ-maatregel nauw samen met de jeugdzorg.

Het doel van de TJT is te komen tot een vraaggestuurd, efficiënt, betaalbaar en effectief werkend jeugdzorgstelsel in Twente dat uit gaat van de cliënt en waarbij het 'recht op zorg' wordt vervangen door het 'recht op een goede opvoeding'. De verantwoordelijkheid voor de opbouw van dit stelsel ligt bij de afzonderlijke gemeenten. De regionale samenwerking moet er toe leiden dat er efficiency voordelen ontstaan zodat deze doelstelling voor de afzonderlijke gemeenten haalbaar wordt. Het uitgangspunt van de samenwerking is lokaal wat lokaal kan en regionaal wat regionaal moet. Toetsing daarbij zijn de volgende aspecten: wat is in het belang van het kind/jongere en het gezin/opvoeders, wat past bij de lokale cultuur, wat is efficiënt, wat is effectief, wat is kostenbesparend?

2. Aanleiding - Relevante visies over een nieuw Stelsel van Jeugdzorg

- uit "Transitie jeugdzorg: informatie over de ontwikkelingen" (provincie Noord-Brabant, mei 2011)

2.1. Evaluatie Wet op de Jeugdzorg

In oktober 2009 is de evaluatie van de Wet op de Jeugdzorg verschenen. In de evaluatie zijn de resultaten van de invoering van de wet getoetst aan de oorspronkelijke doelstellingen. De conclusie van het evaluatierapport is dat de invoering van de Wet op de Jeugdzorg ertoe heeft bijgedragen dat jeugdigen, hun ouders en het gezin de zorg krijgen waar zij recht op hebben. Echter, er dienen nog veel verbeteringen te worden doorgevoerd wil men kunnen spreken van een optimale situatie. De Wet op de Jeugdzorg heeft een aantal knelpunten in de jeugdzorg opgelost. De beoogde integratie in de

⁵ Opdracht is uitgevoerd door K2 Adviesbureau voor jeugdvragestukken

jeugdzorg is nog maar gedeeltelijk gerealiseerd. Daarnaast bevat de Wet op de Jeugdzorg een tweetal relevante uitgangspunten, waarvan de vraag is of deze niet moeten worden herzien. Het betreft enerzijds de positionering en uitvoering van de 'indicatiestelling' in het stelsel en anderzijds het naast elkaar bestaan van 'verschillende financieringsystemen' voor geïndiceerde zorg.

2.2. Kabinetsvisie perspectief voor Jeugd en Gezin

Op 9 april 2010 heeft het demissionair kabinet Balkenende haar *visie Perspectief voor Jeugd en Gezin* aan de Tweede Kamer gezonden. Het is de reactie van het Kabinet op de evaluatie van de Wet op de Jeugdzorg. Uitgangspunt voor het demissionair kabinet Balkenende is de eigen kracht van gezinnen. Ouders, kinderen en jongeren dienen laagdrempelig en dicht bij huis te worden ondersteund bij opgroei- en opvoedproblemen. Het kabinet Balkenende stelt voor de huidige taken en budgetten van de provinciaal gefinancierde jeugdzorg, gesloten jeugdzorg, zorg aan licht verstandelijk gehandicapte jeugdigen (LVG) met gedragsproblemen en de jeugdbescherming en jeugdreclassering op termijn over te hevelen naar samenwerkingsverbanden van gemeenten op de schaal van de GGD regio's. De Jeugd Geestelijke Gezondheidszorg (Jeugd GGZ) zou in de Zorgverzekeringswet blijven.

2.3. Rapport parlementaire werkgroep Toekomstverkenning Jeugdzorg

De parlementaire Werkgroep Toekomstverkenning Jeugdzorg heeft op 18 mei 2010 het rapport *Jeugdzorg Dichterbij* gepresenteerd. De Tweede Kamer heeft de werkgroep ingesteld, omdat ze grote zorgen heeft over het functioneren van de jeugdzorg. Op hoofdlijnen is de strekking gelijk aan de kabinetsvisie Perspectief voor Jeugd en Gezin. De parlementaire werkgroep wil één geldstroom voor preventief jeugdbeleid, vrijwillige jeugdzorg, hulp aan licht verstandelijk gehandicapten en tevens Jeugd GGZ. De vrijwillige jeugdzorg, nu een provinciale taak, dient naar gemeenten te gaan. In die vrijwillige jeugdzorg dienen kinderen hulp te krijgen zonder voorafgaande indicatiestelling.

Gedwongen hulpverlening moet worden gescheiden van vrijwillige hulpverlening. De uitvoering kan lokaal of regionaal plaatsvinden, onder verantwoordelijkheid van de rijksoverheid of een samenwerkingsverband van lokale overheden. Een definitieve beslissing hierover kan later worden genomen. Verder pleit de werkgroep voor één coördinerend hulpverlener per gezin. Bovendien moeten professionals meer tijd kunnen besteden aan kinderen en gezinnen en minder aan bureaucratische handelingen.

In opdracht van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) hebben Ton van Yperen en Peter Stam een discussienota geschreven over transitie van de jeugdzorg. Het rapport *Opvoeden Versterken* is in november 2010 aangeboden aan de VNG. In het rapport geven de auteurs 14 adviezen waarmee rekening moet worden gehouden bij de transitie van de jeugdzorg.

3. Landelijk beleid

- uit *"Transitie jeugdzorg: informatie over de ontwikkelingen"* (provincie Noord-Brabant, mei 2011)

3.1. Gemeentelijke verantwoordelijkheid voor de jeugdketen

Gemeenten worden verplicht om te zorgen voor de organisatie van een Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). Ook krijgen gemeenten de regierol over de jeugdketen en daarmee de plicht te zorgen voor sluitende afspraken. Dat staat in het voorstel wijziging van de Wet op de Jeugdzorg in verband met het opnemen van een gemeentelijke verantwoordelijkheid voor de jeugdketen. Het wetsvoorstel is op 15 juni 2009 aangeboden aan de Tweede Kamer en nog steeds in behandeling.

3.2. Regeerakkoord Kabinet Rutte

In oktober 2010 is het *regeerakkoord* van het kabinet Rutte I gepubliceerd. Het nieuwe kabinet van VVD en CDA gaat het stelsel van jeugdzorg hervormen. In lijn met het rapport van de parlementaire Werkgroep Toekomstverkenning Jeugdzorg wil het kabinet Rutte alle vormen van jeugdzorg⁶, uiterlijk in 2015, overhevelen naar gemeenten. Voor deze nieuwe taak krijgen gemeenten budget. Er komt een financieringssysteem voor de jeugdzorg. Wel vindt een efficiencykorting van € 300 miljoen plaats

⁶ Het betreft de volgende vormen van jeugdzorg: jeugd GGZ (zowel AWBZ als Zorgverzekeringswet), provinciale jeugdzorg, gesloten jeugdzorg, jeugdreclassering, jeugdbescherming en licht verstandelijk gehandicapten jeugd (LVG)

op het budget van de jeugdzorg. Ook wil het kabinet dat Centra voor Jeugd en Gezin (CJG) na de overheveling gaan functioneren als frontoffice voor de jeugdzorg van (samenwerkende) gemeenten. Naast dit alles wordt jeugdzorg breed een eigen bijdrage regeling ingevoerd.

3.3. Bestuursakkoord

Op 8 juni 2011 is het *voorlopige bestuursakkoord* tussen het kabinet en de voorzitters van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Unie van Waterschappen (UvW) in stemming gebracht. Ondanks de uitzondering op de paragraaf van de wet Werken naar Vermogen, blijven de afspraken m.b.t. de invulling over de jeugdzorg in stand:

- Gemeentelijke verantwoordelijkheid voor de jeugdzorg wordt neergelegd in een nieuw wettelijk kader.
- Rijk en gemeenten bekijken voor welke groepen eventueel specifieke maatregelen moeten worden genomen. Na dit onderzoek wordt definitief vastgesteld onder welke condities de overheveling plaatsvindt.
- Rijk en VNG nemen een jaar de tijd om te bekijken hoe de decentralisatie van de jeugdbescherming en jeugdreclassering vorm kan krijgen.
- Uiterlijk in 2017 wordt de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de jeugdbescherming en jeugdreclassering overgeheveld naar de gemeenten.
- Rijk blijft toezicht houden op onder meer de gesloten jeugdzorg, verplichte maatregelen van jeugdbescherming en jeugdreclassering en mogelijk op sommige vormen van gespecialiseerde zorg.
- De afzonderlijke gemeenten worden direct verantwoordelijk voor alle vormen van jeugdzorg. Op deeltaken is voldoende bestuurskracht nodig door samenwerking bij de uitvoering.
- Rijk, VNG en IPO stellen samen een transitieplan op dat naar de Tweede Kamer wordt gezonden.
- Om handen en voeten te geven aan vernieuwingen in de jeugdzorg kunnen gemeenten en provincies de maximale ruimte benutten die de huidige wetgeving biedt. Er wordt ruimte geboden om te experimenteren met nieuwe werkwijzen en ervaringen op te doen.
- De precieze fasering van de transitie van de jeugdzorg wordt geregeld in het transitieplan. Uiterlijk in 2016 moet de decentralisatie van alle onderdelen van de jeugdzorg zijn gerealiseerd.
- Er wordt een tijdelijke transitiecommissie ingesteld.

3.4. Werk in uitvoering

In het rapport *Werk in Uitvoering: bouwen aan een nieuw stelsel jeugdbeleid* gaan Ton van Yperen van het Nederlands Jeugdinstituut en zelfstandig adviseur Annemiek van Woudenberg in op de definitieve veranderingen in de jeugdzorg.

De transitie van de jeugdzorg dient één centrale missie: *ervoor zorgen dat jeugdigen gezond en veilig opgroeien*. De overdracht van jeugdzorg naar gemeenten is niet bedoeld om 'slechts' financieringsstromen en bestuurlijke verantwoordelijkheden te verleggen. Die zijn volgend op de inhoudelijke slag. In de transitie gaat het er juist om deze inhoudelijke slag te maken. Voor deze omslag is jeugdbeleid nodig dat berust op twee pijlers:

1. Kwaliteit van de omgeving: de civil society en algemene voorzieningen;
2. Het versterken van een samenhangende zorgstructuur

Verder zijn in het rapport kwaliteitseisen geformuleerd waarmee rekening moet worden bij de transitie van de jeugdzorg:

De jeugdige en de opvoeder centraal	Effectief en efficiënt
Eigen kracht versterkend	Gecoördineerd samenwerken
Uitnodigend	Gemotiveerde en competente medewerkers
Vroegtijdig	Bestuurlijk draagvlak
Vasthoudend	Lerende organisatie

4. Ontwikkeling van de Twentse samenwerking tot op heden

4.1. Convenant jeugdagenda 2009 – 2012

Tussen de Overijsselse gemeenten (en Hattem) en de provincie is in 2009 het convenant Jeugdagenda 2009-2012 afgesloten. In dit convenant wordt aangegeven welke resultaten de provincie en gemeenten gezamenlijk willen behalen, welke prestaties dat van een ieder vraagt en welke instrumenten daarbij kunnen ondersteunen. De jeugdagenda zorgt voor meer duidelijkheid, meer samenhang en een gezamenlijke verantwoordelijkheid. De afspraken in het convenant bieden de mogelijkheid om elkaar meer dan voorheen aan te spreken op de al dan niet behaalde resultaten. Veel vragen en problemen van kinderen en gezinnen worden aangepakt binnen de gemeentelijke jeugdgezondheidszorg, het maatschappelijk werk en het onderwijs. De provincie werkt samen met de gemeenten in Overijssel om te zorgen dat er goede aansluiting is tussen dit gemeentelijke jeugdbeleid (preventie) en de zwaardere jeugdzorg.

In de "Jeugdagenda 2009-2012" staat welke resultaten de provincie en gemeenten gezamenlijk willen behalen. Volgens de afspraken krijgen ouders hulp bij het opvoeden, is eigen kracht startpunt en spreken hulpverleners dezelfde taal.

4.2. Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)

Twente kent al een lange geschiedenis van samenwerking op het terrein van jeugdbeleid en opvoedondersteuning. Toen gemeenten in 2003 de verantwoordelijkheid kregen over de Jeugdgezondheidszorg voor 0-4 jarigen is door de 14 Twentse gemeenten gestart met een intensieve samenwerking om te komen tot een integrale JGZ voor 0-19 jarigen. Deze samenwerking heeft er toe geleid dat de totale jeugdgezondheidszorg met ingang van januari 2010 is ondergebracht bij de GGD.

In 2007 zijn de gemeenten in Twente samen met provincie en instellingen gestart met de implementatie van het programma voor opvoedondersteuning: Triple P. Het resultaat hiervan is dat de methode zeer breed in Twente is ingevoerd, zowel bij de voorliggende voorzieningen als bij de geïndiceerde zorg.

Allemaal voorlopers van de logische samenwerking die in Twents verband, samen met de provincie en instellingen (verenigd in Preventie Platform Twente), is gestart toen gemeenten in 2008 de opdracht kregen een Centrum voor Jeugd en Gezin te ontwikkelen. Het CJG is een basisvoorziening voor alle informatie, advies, jeugdgezondheidszorg, lichte hulp en coördinatie van zorg voor ouders en kinderen. Het CJG is een lokale verantwoordelijkheid, maar voor wat betreft gemeente overstijgende zaken zijn de krachten in Twents verband gebundeld. Samenwerking heeft grote voordelen, zoals kennisdeling, kwaliteitsvoordelen, efficiencyvoordelen en uniformiteit naar instellingen. De samenwerking heeft geresulteerd in een aantal producten voor lokaal gebruik⁷ en er zijn CJG producten ontwikkeld voor regionaal gebruik. Verder wordt samen met instellingen in Twente gewerkt aan de ontwikkeling van een pedagogisch service centrum. Een dienstencentrum waar kennis en kunde worden gebundeld en dat een regionale backoffice voor de lokale CJG's moet gaan vormen. Uit de quick scan (april 2011) blijkt dat de samenwerkingsafspraken (o.a. vastgelegd in het IRP) stimulerend hebben gewerkt om ook lokaal tot CJG te komen.

In het regeerakkoord wordt gesteld dat CJG's in gemeenten de frontoffice moeten gaan vormen voor de Jeugdzorg. Met het project CJG Twente is al een flink fundament gelegd voor verdere samenwerking. Het is logisch dat dit een vervolg krijgt in het kader van de Transitie Jeugdzorg. Het project CJG Twente loopt eind 2011 af, de producten, werkwijzen en resultaten zullen geborgd worden in het traject Transitie Jeugdzorg. Vanzelfsprekend dient er ook lokale borging te zijn.

4.3. Besluit regioaad inzake advies commissie Kerckhaert (regionale samenwerking)

De commissie Kerckhaert heeft in januari 2010 advies uitgebracht aan het dagelijks bestuur van de Regio Twente met betrekking tot de intergemeentelijke samenwerking in Twente. Zij stelt in haar advies het volgende:

⁷ zoals bijvoorbeeld de minimumvariant CJG, de coördinatie van zorg en RAAK)

“Samenwerken in Twente is ons inziens bestuurlijk noaberschap; het is een proces van wederzijds geven en nemen in het belang van de inwoners van Twente. Wij zien vooral een pragmatische insteek van samenwerking waaraan alle veertien gemeenten zich kunnen gaan committeren.”

Twentse samenwerking is samenwerking die is gericht op maatschappelijke opgaven van Twente en die zich typeert door breed draagvlak van de gemeenten en de provincie en ook door wisselende coalities van samenwerkende gemeenten. Doch bovenal is de Twentse samenwerking gestoeld op respect voor ieders rol en verantwoordelijkheid.”

Met betrekking tot de samenwerking in het kader van de Transitie Jeugdzorg kan het advies van de commissie ter hand worden genomen.

“We kiezen voor samenwerking van onderop waar gemeenten zich aan committeren en bereid zijn zich bestuurlijk en ambtelijk voor in te zetten. De lokale autonomie is hierbij uitgangspunt. Voor de aanpak van regionale taken en producten maken we gebruik van Regio Twente, die in opdracht van de gemeenten en samen met de gemeenten deze zaken oppakt (Regio Twente als een gewenste vorm van verlengd lokaal bestuur).”

Op 17 februari 2010 heeft de regiораad het advies van de commissie aangenomen. Voor de inrichting van de samenwerking in Twente is de rol van de regio faciliterend aan de lokale behoefte. Een samenwerkingsstructuur in het kader van de samenwerking met betrekking tot de Transitie jeugdzorg zal de rol van de regio dan ook ondersteunend moeten zijn aan de samenwerking.

4.4. Bijeenkomst 16 december 2010 bijeenkomst provincie en gemeenten

Op 16 december 2010 hebben provincie en gemeenten bestuurlijk overleg gestart over de mogelijkheden tot samenwerking rond het transitieproces in Overijssel. Met als motto “De toekomst loop je niet achterna, die ga je tegemoet” hebben provincie en gemeenten er voor gekozen om zich proactief op te stellen (bereidheid tot (durven) loslaten) in het transitieproces, waarbij de uiteindelijke structuur volgend is op de inhoudelijke visie en doelstelling. Dit betekent dat de provincie – op geleide van een met (samenwerkende) gemeenten overeengekomen plan van aanpak en daarop afgestemde fasering - ruimte creëert om verantwoording te nemen. Uitgangspunt daarbij is dat de provincie meeloopt op de eigen kracht van (samenwerkende) gemeenten vanuit de gezamenlijke opdracht om – waar nodig - snel passende ondersteuning te bieden aan kinderen en ouders in knelsituaties.

De houding van de provincie kenmerkt zich door de bereidheid tot:

- Het ontsluiten van haar expertise voor (samenwerkende) gemeenten;
- Het op passende schaal bundelen van de uitvoeringskracht;
- Het creëren in gemeenschappelijkheid met (samenwerkende) gemeenten;
- Maatwerk voor (samenwerkende) gemeenten op basis van een gemeenschappelijk kader.

Het aanbod van de provincie is door gemeenten positief ontvangen. Er is bestuurlijk de opdracht gegeven om een provinciebrede visie te ontwikkelen. Op basis van de verschillende landelijke visiedocumenten heeft een ambtelijke werkgroep deze provinciebrede visie, in de vorm van toetsstenen uitgewerkt (zie paragraaf 4.6)

4.5. Bijeenkomst 10 maart 2011 Bestuurscommissie PG en bestuurlijk afstemmingsoverleg Wmo

Op 10 maart 2011 vond een gezamenlijke bijeenkomst plaats van de Bestuurscommissie Publieke Gezondheid en het bestuurlijk afstemmingsoverleg Wmo. De bijeenkomst had als thema de “Transitie Jeugdzorg in Twente”. De bestuurders van de Twentse gemeenten hebben op 10 maart in gemeenschappelijkheid besloten om de vormgeving van de transitie in gezamenlijkheid op te pakken. Hiertoe zijn uit hun midden twee bestuurlijke kartrekkers gekozen te weten: wethouder W.E. Wallinga (Enschede) en wethouder J.H. Coes (Hellendoorn). In aansluiting op de door de voorzitter van de BC Publieke Gezondheid geschreven memo van d.d. 1 maart jl. heeft het overleg besloten tot:

- Het organiseren van een periodiek bestuurlijk afstemmingsoverleg “Transitie Jeugdzorg Twente”;
- Het organiseren van de ambtelijke voorbereiding om tot een gezamenlijke Twentse aanpak te komen teneinde besluiten voor te leggen aan de bestuurders ten behoeve van de voorbereiding op de Transitie Jeugdzorg.

Aansluitend op het bestuurlijk overleg van 10 maart is in het brede ambtelijk overleg daarop volgend een eerste ambtelijke voorbereidingsgroep Transitie Jeugdzorg samengesteld. De voorbereidingsgroep heeft als doel om, op basis van de bestuurlijke opdracht en de voorbereidende memo van 1 maart jl., een (voorlopige) samenwerkingsstructuur met betrekking tot de Transitie Jeugdzorg ter besluitvorming voor te leggen aan de bestuurders op 7 april 2011. De ambtelijke ondersteuners van de aangewezen bestuurlijke kartrekkers (Enschede en Hellendoorn) krijgen de opdracht om het initiatief te nemen voor de vervolgbijeenkomst om tot een structuurvoorstel te komen.

Resultaten:

- Twee bestuurlijk kartrekkers (en twee ambtelijke ondersteuners);
- Ambtelijke voorbereidingsgroep Transitie Jeugdzorg onder voorzitterschap van de ambtelijke kartrekkers;
- Bestuurlijke opdracht tot nadere uitwerking (vorm en inhoud) van de samenwerking met betrekking tot de Transitie Jeugdzorg in Twente.

4.6. Bestuurlijk overleg 6 april provincie Overijssel en gemeenten (toetsstenen)

Op 6 april 2011 zijn in een bestuurlijke bijeenkomst met provincie en gemeenten de toetsstenen voor de transformatie en het transitieproces overeengekomen. Deze toetsstenen zullen een belangrijk uitgangspunt zijn voor de inrichting van het proces van samenwerking met betrekking tot de Transitie Jeugdzorg Twente. De bestuurlijke verbinding op provinciaal niveau blijft uiteraard bestaan. Zo volgt na de zomer een provinciebreed bestuurlijk overleg.

Er is onderkend dat er veel gedaan moet worden. Er is een onderscheid gemaakt tussen de werkzaamheden die uitgevoerd worden ten behoeve van:

- De **transitie**; het proces van de daadwerkelijke overdracht van de taken en werkzaamheden op het brede gebied van jeugd (inclusief jeugdbescherming, jeugdreclassering, JLVG, JGGZ en gesloten jeugdzorg).
- De **transformatie**; de inhoudelijke kansen en mogelijkheden voor het opbouwen van een eenvoudig en efficiënt stelsel met de cliënt als vertrekpunt in de totale, samenhangende ondersteunings-, zorg- en veiligheidsstructuur.

Gemeenten staan voor de opgave het huidige stelsel te transformeren naar een nieuw jeugdstelsel. De provincie heeft aangeboden hierin te ondersteunen. Gemeenten en provincie in Overijssel constateren dat de inmiddels verschenen landelijke visies (van gemeentelijke zijde⁸) voor deze transformatie in hoge mate op de kernpunten overeenkomen. Deze zijn meegenomen in onderstaand kader. Daarin is onderscheiden naar uitgangspunten het stelsel na transformatie (A) en uitgangspunten de weg er naar toe, het transitieproces (B).

A. Kinderen en ouders aan zet

Uitgangspunten voor het stelsel na transformatie

1. Het recht van een kind veilig en evenwichtig op te groeien in eigen sociale context (Internationale Verdrag inzake de Rechten van het kind)
2. Verantwoordelijkheid en plicht van primair (eerstverantwoordelijken) de ouders⁹ en vervolgens de sociale gemeenschap om voor een kind die veilige en evenwichtige opvoedcontext te realiseren.
3. Recht van kind en ouders op ondersteuning om kinderen binnen de sociale context te houden. De ondersteuning is aanvullend op de opvoeding en community based.
4. Uitgangspunt bij ondersteuning zijn de kernwaarden: eigen kracht en verantwoordelijkheid/regie bij kind en ouders, vertrouwen en ruimte voor sociale omgeving.
5. De ondersteuningsbehoefte en mate van zelfredzaamheid van kinderen en ouders zijn leidend bij de inzet van de mate en aard van ondersteuning.
6. Sterker accent op preventie door vroegtijdig en met zo licht mogelijke ondersteuning (en zo zwaar als nodig) verhelpen van problemen.

⁸ Van Klein naar Groot, Commissie Zorg om jeugd, vz René Paas, juni 2009. Opvoeden versterken, november 2010. Prof.dr. T.A. van Yperen en drs. P.M. Stam; Transitie van de jeugdzorg, strategisch visiedocument G32, 8 februari 2011

⁹ Onder ouders wordt in algemene zin de eerst verantwoordelijk opvoeders.

7. Ondersteunen op kansen en zonder labels (niet: zorg verlenen vanuit problemen en labels).
8. 1 kind/gezin, 1 plan, 1 aanspreekpunt, 1 budget. De ondersteuning is samenhangend en vanuit een integrale benadering, van de verschillende leefdomeinen van kinderen en ouders zoals huisvesting, onderwijs, werkgelegenheid en zorg.
9. De veiligheid van kinderen en kwaliteit van de zorg voor de kinderen en ouders blijft tenminste op het huidige niveau en/of is verbeterd. Waar nodig is sprake van borging door bovenlokale afspraken.
10. Het stelsel is opgebouwd vanuit toevoegende waarde aan kind, gezin en sociale omgeving
11. Verantwoordelijkheden en budgetten worden in beginsel zo laag mogelijk, dat wil zeggen bij alle gemeenten belegd.
12. Het stelsel is eenvoudig, transparant en belast professionals en organisaties met minder bureaucratie.
13. Gemeenten bieden de ondersteunende instellingen ruimte voor hun taken en voor creativiteit en innovatieve kracht van hulpverleners en organisaties. Gemeenten beperken hun rol tot het vaststellen van kaders op hoofdlijnen, het definiëren van gewenste resultaten, het (binnen de mogelijkheden) beschikbaar stellen van daarop afgestemde financiering en het inrichten van een daarop afgestemde verantwoording.
14. De zorg voor de jeugd is effectiever en efficiënter. Toetssteen is: op tijd, op maat (geen wachtlijsten).

B. De weg naar het nieuwe stelsel

Uitgangspunten voor het transitieproces

1. De veiligheid van kinderen en kwaliteit van de zorg voor de kinderen en ouders blijft tenminste op het huidige niveau en/of wordt verbeterd. Kind en ouders ondervinden van het transitieproces geen nadelen.
2. Het transitieproces vindt zo snel als mogelijk, maar zorgvuldig plaats.
3. De kernwaarden zijn toetssteen voor veranderingen en innovaties.
4. De provincie is verantwoordelijk voor de jeugdzorg zolang geen formele overdracht heeft plaatsgevonden. De provincie trekt zich niet voortijdig terug maar gaat uit van geborgde vrijheid. Pas formele overdracht op onderdelen wanneer vanuit oogpunt van veiligheid en kwaliteit verantwoord.
5. Van belang is eenheid van taal en een goed beeld van de feiten, zodat vanuit dezelfde werkelijkheid met elkaar wordt gesproken.
6. In het transitieproces is aandacht voor de mentaliteits- en cultuuromslag binnen instellingen naar: uitgaan van verantwoordelijkheid, eigen kracht en regie bij kind en ouders, betrekken van sociale omgeving, vertrouwen en ruimte.
7. Er is ruimte voor verschillende snelheden. (Samenwerkende) gemeenten kunnen ieder in hun eigen tempo in de transitieroute te bewandelen, zonder dat ze elkaar afremmen.
8. Om te voorkomen dat in Overijssel de gemeenten niet alleen de financiering van de provinciale jeugdzorg, maar ook wachtlijsten zonder financiering, over krijgen, spannen provincie en gemeenten vanuit de eigen verantwoordelijkheden en gezamenlijk, zich de periode tot aan formele overdracht in, de instroom in de provinciale jeugdzorg te beperken en de door- en uitstroom te bevorderen.
9. Provincie en gemeenten streven naar zo spoedig mogelijke verbreding van het proces in Overijssel naar de jeugdzorgsectoren Jeugd-GGZ, Jeugd LVG en Gesloten jeugdzorg.
10. Eenvoudige regionale(bestuurlijke/organisatorische) sturingsstructuur, met de cliënt (niet domeinen) als vertrekpunt.
11. De tijdsplanning beweegt zich binnen die van de landelijke planning.
12. Gemeenten en provincie voeden elkaar onderling met transitie-ervaringen die worden opgedaan. Zij streven naar een samenhangende aanpak.
13. Gemeenten en provincie willen dit proces ingaan met ruimte voor experimenteren, lef en vertrouwen. De ervaringen zijn input voor latere regelgeving.

4.7. Bestuurlijk overleg 7 april bestuurscommissie Publieke Gezondheid (PG)

Op 7 april 2011 heeft de bestuurscommissie PG de ambtelijke voorbereidingsgroep Transitie Jeugdzorg 'groen licht gegeven' voor de verdere invulling van de voorbereidingen ten behoeve van de Transitie Jeugdzorg, aan de hand van de memo "*bestuurlijk afstemmingsoverleg Transitie Jeugdzorg Regio Twente*". Een toevoeging op de, in de memo voorgestelde samenwerkingsstructuur, vanuit de bestuurscommissie is de rol en de positie van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) in de transitie. Besloten is dat, gezien de plaats van het CJG in de Transitie Jeugdzorg, een bestuurder zich vanuit de stuurgroep CJG aansluit bij de kartrekkers. Buiten deze extra bestuurlijke component is de bestuurscommissie akkoord gegaan met de memo.

Resultaten:

- De memo "*bestuurlijk afstemmingsoverleg Transitie Jeugdzorg Regio Twente*" is, na toevoeging van de bestuurlijke opmerkingen, voor verdere ambtelijke uitwerking beschikbaar gesteld;
- De samenstelling van de ambtelijke voorbereidingsgroep is vastgesteld;
- De bestuurlijke kartrekkers (wethouder J.H. Coes en wethouder W.E. Wallinga) worden aangevuld met een bestuurder uit de stuurgroep Centrum voor Jeugd en Gezin, vanwege de nauwe samenhang met het CJG en de reeds bestaande effectieve ervaring in de samenwerking.

4.8. Ambtelijk overleggen Transitie Jeugdzorg Twente

Ter voorbereiding op het bestuurlijk overleg van 6 juli 2011 hebben er twee ambtelijke bijeenkomsten (26 april en 26 mei) plaatsgevonden. Het resultaat van beide bijeenkomsten is dat de elementen zijn benoemd die verwerkt moeten worden tot een startnotitie. Deze startnotitie wordt vervolgens voorgelegd aan het bestuurlijk afstemmingsoverleg TJT.

De noodzaak voor een gemeenschappelijke startnotitie, inclusief een globale planning, overzicht benodigde capaciteit en middelen en een gedegen communicatieplan, is onderschreven. Daarnaast wordt gevraagd om een inhoudelijke schets van de transitie op hoofdlijnen. In de start is het daarom van belang om ruimte te creëren voor een gezamenlijk traject. Hiertoe is het van belang dat elke gemeente zich committeert aan de samenwerking en de benodigde bestuurlijke en ambtelijke capaciteit beschikbaar stelt. In het verkrijgen van dit commitment willen de kartrekkers en de ambtelijke voorbereidingsgroep een ondersteunende rol spelen. Te denken hierbij valt aan het voorbereiden van raadsvoorstellen, B&W nota's en het geven voorlichting of organiseren van informatieve bijeenkomsten. De ambtelijke voorbereidingsgroep zal een actieve rol kunnen spelen in de vormgeving van deze rol. De bestuurlijk (en ambtelijk) kartrekkers treden in de huidige fase, van gemeenschappelijke planvorming, faciliterend op voor heel Twente. Daarnaast is de rol van de Regio Twente als ondersteuner van de Twentse gemeenten essentieel. De Regio Twente ondersteunt de gemeenten in de samenwerking. In de huidige fase stelt de Regio Twente een beleidsondersteunend medewerker ter beschikking aan de kartrekkers en stelt ze haar vergaderruimte beschikbaar voor alle overleggen.

5. Vorm geven aan samenwerking in de Transitie Jeugdzorg Twente

5.1. Waarom willen we samenwerken?

Iedere gemeente wordt afzonderlijk verantwoordelijk voor de over te hevelen jeugdzorgtaken. In welke mate en in welke fasering dit zal gebeuren is op dit moment nog niet duidelijk. Hoe de nieuwe taken voor de gemeenten aansluiten bij de bestaande lokale ondersteunings-, zorg- en veiligheidsstructuur zal een belangrijk onderdeel zijn van het transitieproces. De transitie speelt zich af in een context waarin ook andere decentralisaties en maatregelen van invloed zullen zijn op de gemeentelijke taken. Hierbij moet gedacht worden aan onder andere de overheveling van de functie begeleiding AWBZ naar de Wmo, Passend Onderwijs, de wet 'Werken naar vermogen' e.d. Daarnaast is de ontwikkeling en implementatiefase van de Centra voor Jeugd en Gezin (CJG) en de Veiligheidshuizen in Twente nog volop in gang. De veelheid aan bestaande en nieuwe onderwerpen betekent voor iedere gemeente uiteraard iets anders. Het zal een grote uitdaging zijn om deze ontwikkelingen allemaal adequaat 'handen en voeten te geven'. Samenwerking in het bestuurlijk afstemmingsoverleg biedt een goede mogelijkheid om gebruik te maken van elkaars krachten.

In Twents verband bestaat hierin een traditie van samenwerking die, door de tijd heen, zeer effectief is gebleken. De samenwerking rond en CJG en middels het bestuurlijk afstemmingsoverleg Wmo is hiervan een goed voorbeeld. De onderwerpen en ontwikkelingen die relevant zijn voor de transitie Jeugdzorg, zoals hier eerder zijn beschreven, zullen periodiek op de agenda moeten staan van het bestuurlijk afstemmingsoverleg Transitie Jeugdzorg Twente (Bo TJT).

De zorgpartijen en de verzekeraar/zorgkantoor Menzis, geven aan dat verbetering in efficiency en effectiviteit mede bereikt kunnen worden, wanneer in regionaal verband samengewerkt kan worden. Zij doen dan ook nadrukkelijk een beroep op zoveel mogelijk coördinatie op thema's waarin de gemeenten kunnen samenwerken. Een bestuurlijk afstemmingsoverleg met bestuurlijke kartrekkers kan op onderdelen een goede gesprekspartner zijn voor onder andere het ministerie van VWS en de VNG. Het verkennen van de kansen die dit oplevert is een belangrijke opdracht voor het Bo TJT.

Bestuurders hebben aangegeven behoefte aan inzicht in de huidige Jeugdzorg te hebben (wat is de aard en omvang, om welke taken gaat het, hoeveel jeugdigen en welke aanbieders betreft het). Deze concrete opdracht zal gecoördineerd uitgevoerd, gemeenschappelijk teruggekoppeld en besproken moeten worden. De resultaten van deze vraag zullen beoordeeld moeten worden en over de consequenties ervan zal bestuurlijke besluitvorming wenselijk kunnen zijn.

Tevens is gesproken over gezamenlijke visievorming. Dit kan een belangrijk item voor de Bo TJT zijn. In aansluiting op datgene wat er reeds ontwikkeld is, zoals de visie CJG en de "toetsstenen" die gezamenlijk met de gemeenten en provincie ontwikkeld zijn.

Om proces goed vorm te kunnen geven zal er voldoende kennis over en draagvlak voor de samenwerking moeten zijn binnen de deelnemende gemeenten. Het afstemmingsoverleg zal een belangrijke rol krijgen om dit proces te faciliteren. Te denken valt hier onder andere aan het gezamenlijk voorbereiden van besluitvorming (B&W nota's, raadsvoorstellen) en het gezamenlijk organiseren van informatieve bijeenkomsten voor gemeenteraden, directies/management van gemeenten en van de betrokken instellingen.

5.2. Bestuurlijke kartrekkers

Op basis van de Memo "*Bestuurlijk Afstemmingsoverleg Transitie Jeugdzorg Regio Twente*" hebben de bestuurders van de bestuurscommissie PG (7 april 2011) de opdracht gegeven aan de twee bestuurlijk kartrekkers aangevuld met één bestuurder uit de stuurgroep CJG om de Twentse samenwerking verder vorm te geven. De vorm van het Bo TJT wordt ingericht vergelijkbaar met het Bo Wmo. In Bo TJT wordt per gemeente één bestuurder afgevaardigd. De keuze voor de portefeuillehouder is aan de colleges van de individuele gemeente.

Het overleg wordt op roulatiebasis geleid door de drie bestuurlijke kartrekkers; wethouder J.H. Coes (Hellendoorn), als vertegenwoordiger van een middelgrote plattelandsgemeente en wethouder W.E. Wallinga (Enschede) als vertegenwoordiger van een grote gemeente en de bestuurder verantwoordelijk voor de aansluiting met de stuurgroep Centrum voor Jeugd en Gezin.

5.3. Ambtelijk overleg Transitie Jeugdzorg

Het Bo TJT wordt voorbereid door een ambtelijke groep die – net als het ambtelijk vooroverleg Wmo – zal bestaan uit één vaste ambtelijk vertegenwoordiger per gemeente. De keuze voor de ambtelijke vertegenwoordiger is aan de individuele gemeente. In de huidige situatie is het mogelijk om maximaal twee deelnemers per gemeente te leveren gezien de overlap met andere onderwerpen. De Regio Twente voert een faciliterende taak uit in de overlegstructuur Bo TJT. Daarnaast biedt zij ondersteuning ten behoeve van de ambtelijke voorbereidingsgroep.

5.4. Ambtelijke voorbereidingsgroep

Een kleine voorbereidingsgroep aangevoerd en gecoördineerd door de ambtelijk vertegenwoordigers van de kartrekkende gemeenten zullen ter voorbereiding op het ambtelijk overleg Transitie Jeugdzorg de inhoudelijke agenda voorbereiden.

De voorbereidingsgroep kent vertegenwoordigers vanuit verschillende relevante rollen / onderwerpen en is als volgt samengesteld:

Ambtelijk ondersteuner van de bestuurlijk trekker Enschede	Alice van den Nieuwboer
Ambtelijk ondersteuner van de bestuurlijk trekker Hellendoorn	Willem Loupatty
Ambtelijk ondersteuner van de bestuurlijk trekker afgevaardigd vanuit de stuurgroep Centrum voor Jeugd en Gezin (Twenterand)	Leonard Koppelman
Vertegenwoordiger van de projectgroep Centrum voor Jeugd en Gezin	Kirsten Boelen
Provincie Overijssel als huidige verantwoordelijke voor de provinciale Jeugdzorgtaken	Madelinde Tuk Annelies Tukker
Ondersteuner voor het proces vanuit de Regio Twente	Nanda Kokkeler
Ambtelijk vertegenwoordiger grote gemeente (Almelo)	Marjoke Hobert

5.5. Betrekken van relevante partijen

De Transitie Jeugdzorg (tezamen met de andere nieuwe gemeentelijke taken) zal een grote impact hebben op de gemeentelijke verantwoordelijkheid en binnen het gemeentelijk werkveld. De vertegenwoordigers uit de samenleving vanuit de betrokken doelgroepen zullen actief betrokken moeten worden in het te lopen traject. Te denken valt hier aan: Wmo raden, het onderwijs (OOGO), cliëntenraden etc. In de structuur van werken zal voldoende aandacht moeten zijn voor het betrekken van deze groepen. Zowel in het nog te volgen plan van aanpak als in het communicatieplan moet hier aandacht aan besteed worden.

Tevens is het van belang om landelijke, regionale en lokale organisaties in het werkgebied (Twente) actief te betrekken bij de ontwikkelingen. Ook organisaties binnen de domeinen zorg, onderwijs, veiligheid en werk & inkomen zullen actief betrokken moeten worden bij de ontwikkelingen. In het communicatieplan zal ook hier de nodige aandacht aan besteed moeten worden.

5.6. Planning 2011

In het ambtelijk overleg van 26 mei 2011 is de planning voor 2011 overeengekomen. Gemeenten worden geacht om capaciteit vrij te maken voor deelname aan deze overleggen ten behoeve van de samenwerking¹⁰. Naast de overleggen om tot gezamenlijke besluitvorming te komen zullen er nog informatieve bijeenkomsten georganiseerd worden door de voorbereidingsgroep. Deze informatieve bijeenkomsten zullen worden georganiseerd in de vakantieperiode en zijn facultatief. Vanzelfsprekend zullen de deelnemers van het AO TJT hier ook een actieve bijdrage in moeten leveren.

6. Communicatie

De Transitie Jeugdzorg zal, buiten de gemeentelijke organisaties, ook vele burgers, instellingen en andere organisaties (en hun medewerkers) raken. En niet enkel deze transitie; ook de genoemde decentralisaties Wmo functie dagbesteding, IQ-maatregel, wet Werken naar Vermogen en Passend Onderwijs hebben gevolgen voor mensen en instellingen, al dan niet in samenhang met elkaar. Om deze veranderingen mogelijk te maken is communicatie van cruciaal belang. Communicatie zal een essentieel onderdeel moeten zijn van het samenwerkingsproces en zal aan de voorkant van het proces goed ingericht moeten worden. Het voorstel is om in regionaal verband de communicatie ter hand te nemen en hiervoor een regionaal communicatieplan te ontwikkelen. Het voordeel hiervan is dat:

- er gebruik gemaakt wordt van elkaars kennis

¹⁰ conform Advies commissie Kerckhaert

- versterking van elkaars expertise
- afstemming over het benaderen van doelgroepen
- efficiency in uitvoering van taken
- verdeling van de kosten

De afgelopen periode zijn er vanuit verschillende gemeenten diverse initiatieven ontplooid, om de thema's en ontwikkelingen te bespreken en te delen. Deels met dezelfde doelgroepen. Verwachting is dat de komende tijd een behoorlijke informatiebehoefte zal ontstaan bij instellingen en doelgroepen. Instellingen zullen hiervoor de gemeenten benaderen. Er moet veel gebeuren in relatief korte tijd. Veel kansen en valkuilen zijn bij alle gemeenten aan de orde. Vraagt dan ook om een goede afstemming. Deels om tijd en energie te besparen, deels om de verbinding te houden tussen de verschillende transities.

Naast regionale samenwerking moet er ruimte blijven voor een eigen "lokaal stempel". Wel moet duidelijk zijn wanneer een gemeente op "persoonlijke titel" en wanneer een gemeente eventueel namens meerdere gemeenten gesprekken voert, bijeenkomsten belegd en stippen op de horizon schetst.

Een regionaal communicatieplan is hiervoor een prima middel.

In samenhang met het plan van aanpak zal het communicatieplan ter goedkeuring worden voorgelegd aan de bestuurders. Bij instemming kan dit plan verder vorm gegeven worden.

Communicatiedoelstellingen

Een groot deel van het project gaat over het realiseren van een cultuurverandering bij de gemeente (ambtelijke en bestuurlijk); (zorg)instellingen; maatschappelijke organisaties én burgers.

Om deze cultuurverandering te bewerkstelligen is een gedegen communicatieplan noodzakelijk.

In het communicatieplan wordt een uitwerking gemaakt van:

1. Communicatiestrategie
 - Wat is de beste manier om het doel te bereiken? Wat zal gecommuniceerd worden, aan wie, via welke media/kanalen en in welke vorm?
 - Welke rol krijgt de doelgroep in de communicatie (participatie)?
2. Boodschap
 - Beschrijving per doelgroep van de tactiek in het overbrengen van de boodschap. Wat moet er, samengevat in één zin, gezegd worden (propositie, belofte) en hoe moet het gezegd worden (stijl, toonzetting)?
3. Communicatiemiddelen
 - Welke middelen worden ingezet op basis van budget, bereik, frequentie en continuïteit?
4. Communicatieplanning
 - Welk tijdsbestek? Wat zijn de zgn. communicatiemomenten of mijlpalen waarmee je rekening moet houden? Welke concrete communicatieactiviteiten zullen wanneer plaatsvinden?
5. Organisatie
 - Wat moet er precies aan voorbereidingen gebeuren? Wie is per activiteit verantwoordelijk en wanneer vindt e.e.a. plaats?
6. Begroting
 - Welke kosten brengt de uitvoering van het plan met zich mee uitgesplitst per activiteit?
7. Evaluatie
 - Wat zijn de concrete data/weeknummers voor evaluatie van de communicatie (tussentijds en/of na afloop)?

Het communicatieplan wordt onder regie van de werkgroep Transitie Jeugd gemaakt waarbij nadrukkelijk afstemming wordt gezocht met de werkgroep AWBZ en de (inter)gemeentelijke werkgroepen die zich bezig houden met de WWNV.

Een onderdeel van het eindproduct dat wordt opgeleverd zal zijn een praktische uitwerking van de boodschap(en) en bijbehorend beeldmateriaal. Dit alles wordt ondergebracht in een toolkit van waaruit iedere gemeente dat kan halen wat passend en nodig is. Iedere gemeente kan hierin haar eigen maat kiezen.

7. Middelen

De middelen hebben vooral betrekking op de inzet van medewerkers in het proces, het communicatieplan en werkbudget (voor bijeenkomsten, onderzoek etc.).

Uren inzet

Zoals hierboven eerder aan de orde is geweest, levert iedere gemeente ambtelijke capaciteit ten behoeve van de samenwerking. In 2011 (vanaf mei) zal de gemiddelde inzet per gemeente als volgt worden ingeschat:

1. Iedere individuele gemeente <ul style="list-style-type: none"> - Uitgaande van 1 deelnemer - Voorbereiden, bijwonen en verwerken van vergaderingen (gerekend met gemiddeld 1,5 uur per vergadering) - Voorbereiding bestuurder - Exclusief additionele informatieve bijeenkomsten 	50 uren
2. Voorbereidingsgroep <ul style="list-style-type: none"> - Voorbereiden, bijwonen en verwerken van vergaderingen (gerekend met gemiddeld 1,5 uur per vergadering) - Voorbereiding bestuurder - Voorbereiden documenten, organisatie van bijeenkomsten, bijeenkomsten voorbereidingsgroep - Exclusief additionele informatieve bijeenkomsten 	150 uren (100 uren additioneel op de uren zoals genoemd bij punt 1).
3. Ambtelijk kartrekkers <ul style="list-style-type: none"> - Coördinatie van het proces - Aanspreekpunt voor instellingen, gemeenten etc. - Schrijven van nota's/documenten - Voorbereiding met bestuurlijk kartrekkers - Voorbereiden, bijwonen en verwerken van vergaderingen (gerekend met gemiddeld 1,5 uur per vergadering) - Voorbereiding bestuurder - Voorbereiden documenten, organisatie van bijeenkomsten, bijeenkomsten voorbereidingsgroep - Exclusief additionele informatieve bijeenkomsten 	250 uren (100 uren additioneel op de uren zoals genoemd bij punt 2). Per persoon circa 1 dag in de week gedurende 8 maanden.
4. Inzet ondersteuning Regio Twente <ul style="list-style-type: none"> - Twee dagen in de week gedurende acht maanden - Daarnaast moeten er vanuit de Regio Twente vergaderruimtes beschikbaar worden gesteld. 	400 uur

Ad punt 2. Voorbereidingsgroep

De ambtelijke inzet in de voorbereidingsgroep kan beschouwd worden als reguliere participatie in regionale ontwikkelingen.

Ad punt 3. Ambtelijk kartrekkers

De inzet zoals het er nu uitziet, door de ambtelijk kartrekkers legt wekelijks een substantieel beslag op de tijdsbesteding. Daarom wordt voorgesteld een gedeelte van de additionele uren te compenseren naar de reguliere organisaties.

Ad punt 4. Inzet Regio

De inzet vanuit de Regio Twente (in de vorm van ambtelijke ondersteuning en faciliteiten) is voor 2011 toegezegd door de Regio en kan ook beschouwd worden als een bijdrage vanuit de deelnemende gemeenten. Voor 2012 moeten hier nieuwe afspraken over gemaakt worden. In het plan van aanpak (volgend na de startnotitie) zal hier een exacte uitwerking van gemaakt worden.

Naast middelen voor de compensatie van de uren zouden er middelen (of capaciteit) m.b.t. communicatie beschikbaar gesteld moeten worden voor de ontwikkeling van een communicatieplan. Ook wordt voorzien dat inzet van een onderzoeksbureau nodig is om de juiste gegevens over en ten behoeve van gemeenten beschikbaar en inzichtelijk te maken. Of ondersteuning in de samenwerking

met de zorgverzekeraar Menzis om informatie te vergaren en beschikbaar te maken. Dit vatten we onder 'werkbudget', net als kosten voor wellicht in te zetten deskundigen of bijeenkomsten.

Voor de komende twee jaren worden voorlopig de kosten in totaal globaal geschat op € 80.000.

- Uren inzet € 45.000
- Communicatieplan € 20.000
- Werkbudget overig € 15.000

Budget:

Er zijn een aantal opties om het benodigde samenwerkingsbudget te financieren.

Verzoek aan de individuele gemeenten om middelen hiervoor ter beschikking te stellen.

1. In het Bestuursakkoord Rijk/VNG wordt gesproken over een vergoeding van uitvoeringskosten naar individuele gemeenten. Dit kan door de individuele gemeenten worden bestemd voor de regionale transitiekosten. Op dit moment is de omvang en het tijdstip van overdracht nog onbekend.
2. In de Regioraad d.d. 29 juni wordt de jaarrekening en het resultaat van de Regio Twente besproken. Een optie is om dit positieve resultaat niet terug te laten vloeien naar de individuele gemeenten, maar dit gedeeltelijk te bestemmen voor de transitie Jeugdzorg. In het Dagelijks Bestuur Regio Twente d.d. 20 juni jl. is de mogelijkheid besproken dat in de volgende Regioraad in oktober a.s. een wijzigingsvoorstel wordt ingebracht, om uit het resultaat mogelijk een bedrag beschikbaar te stellen voor de transitie.

De bestuurders zullen hiertoe een besluit moeten nemen.

8. Besluitvorming en vervolg

Om te komen tot regionale samenwerking in relatie tot de transitie of beter gezegd transformatie Jeugdzorg, is het van belang om de noodzaak tot samenwerking te onderschrijven, gezamenlijk die stip op de horizon te benoemen en de daarbij behorende randvoorwaarden beschikbaar te stellen voor de samenwerking. Door het vaststellen van de voorliggende startnotitie in het bestuurlijk afstemmingsoverleg Transitie Jeugdzorg Twente van 6 juli 2011 worden een aantal randvoorwaarden overeengekomen om tot verder uitwerking van de samenwerking te kunnen komen in een plan van aanpak. Voor de uiteindelijke borging van de samenwerking zal de notitie formeel doorgeleid moeten worden aan de lokale politiek. Globale stappen die in het plan van aanpak nader uitgewerkt worden, volgen hierna.

8.1. Van ambitie naar concrete samenwerking

In de vorige hoofdstukken is in hoofdlijnen de ambitie verwoord alsmede het nut en de meerwaarde van samenwerking rond de Transformatie Jeugdzorg. In deze paragraaf wordt een beeld geschetst van de inhoud van de samenwerking. Dit beeld is een kader dat in het komende plan van aanpak nader zal worden verfijnd.

Het ambtelijk overleg TJJ stelt voor om de (bestuurs)opdracht langs de volgende stappen uit te werken:

- Stap 1. Inventariseren van de omvang van de taken, de reikwijdte van de opdracht. Verkennen raakvlakken met parallelle trajecten en ontwikkelingen (bv. Passend onderwijs). Opstellen van een communicatieplan.
Eindproduct van deze stap: Plan van aanpak.
- Stap 2. Inzicht krijgen in de (huidige en potentiële) doelgroep en de aard van de vragen alsmede het huidige aanbod. Uitwerking van deze stap moet leiden tot inzicht in de aard en omvang van de vraag naar en het aanbod in de regio Twente, gespecificeerd per gemeente. Ook de geldende randvoorwaarden: wettelijk en financieel. Eindproduct van deze stap: Inventarisatiedocument.
- Stap 3. Ontwikkelen van specifieke visie met vernieuwende oplossingen.
Eindproduct van deze stap: Twentse Transformatie Visie.
- Stap 4. Bepalen prioriteiten, aanpak implementatie, inrichtingsvoorstel
Eindproduct van deze stap: Implementatieplan.
- Stap 5. Sturing op invoering (implementatiefase)

- Producten in deze fase: Opdrachtverlening & inrichting uitvoeringsorganisatie met financieringsstructuur.
- Stap 6. Nazorgfase (monitoren, bijsturen)
Producten in deze fase: Evaluatie en evt. voorstellen tot bijsturing.

Voor elk van de hierboven geschetste stappen wordt door het AO een plan van aanpak en opgesteld, waarbij het plan van aanpak (met communicatieplan) uit stap 1 steeds meer wordt verfijnd en doorontwikkeld.

Bij elk van deze stappen onderzoekt het AO TJT in hoeverre de stap regionaal kan worden uitgewerkt. Regionale uitwerking van de stappen 1 t/m 3 zijn o.i. zeer aan te bevelen (efficiency, elke gemeente zal willen inventariseren, vraag en omvang van de doelgroep moeten vaststellen; Bovendien: veel cliënten maken gebruik van (sub)regionale voorzieningen / aantallen cliënten dan wel specialistische oplossingen nopen tot het gezamenlijk ontwikkelen van oplossingen.

Gelet op de ervaringen bij het project C/JG Twente is het verstandig tijd en energie daarbij te bundelen en kwaliteiten goed in te zetten. Waar mogelijk zullen stappen 4,5 en 6 ook gezamenlijk kunnen worden uitgewerkt. De werkwijze dient hierbij interactief te zijn zodat – vanuit de vraag van de opdrachtgevers (de gemeenten) voldoende invloed is bij de totstandkoming. De Twentse samenwerking is in essentie ten dienste van de gemeenten. Interactief geldt ook naar de externe partijen toe. Het is efficiënt om vanuit gezamenlijkheid instellingen te benaderen, informatie / voorlichtingen te ontvangen, visies te vernemen, enz.

Er is sprake van afhankelijkheden en risico's. Landelijk zijn de kaders voor de overheveling nog onvoldoende duidelijk. Het juridisch en wettelijk kader is nog niet bekend: Hoeveel beleidsvrijheid krijgen gemeenten? Worden er wettelijke kwaliteitseisen (en dus controle, inspectie en registratie-eisen) gesteld? Ook de financiële kaders zijn onduidelijk: Via welk verdeelmodel wordt overgeheveld?

Veel gegevens komen van derden. Het tijdig beschikbaar krijgen, kwalitatief goed en daarna ook goed geïnterpreteerd, is een grote uitdaging. Ervaringen uit de eerdere Wmo- en AWBZ decentralisaties stellen ons bij voorbaat niet gerust. De eerste signalen van organisaties in dit domein zijn positief en meewerkend. Anderzijds speelt het instellingsbelang, met personele en financiële componenten. Aandachtspunt is om dit een goede plek te geven in de transitie.

Slagkracht, draagvlak, vertrouwen, bereidheid tot voldoende consensus, bereid om elkaar aan te spreken bij tegenslagen, voldoende middelen en tijdige lokale besluitvorming is nodig om de fasen in het stappenplan tijdig te kunnen doorlopen. Randvoorwaarde is de bereidheid van de betrokken ambtenaren (van het AO) om zich op eigen initiatief op de hoogte te stellen van de landelijke ontwikkelingen ten aanzien van de overheveling van de jeugdzorg naar de gemeente. De snelheid en kwaliteit van het op te leveren advies is afhankelijk van de beschikbare tijd naast uiteraard kennis en kunde van de betrokken ambtenaren. De tijdige (lokale) schakeling naar het bestuurlijk niveau is eveneens een vereiste om de besluitvorming adequaat te kunnen vormgeven.

Inzake de planning is het van belang op te merken dat binnen de landelijke planning gewerkt dient te worden. De landelijke planning vraagt om een vertaling naar gemeentelijke/regionale planning. Bij een gefaseerde decentralisatie gaan parallellen ontstaan.

Om tot de nieuwe jeugdzorgstructuur te komen, wordt het voorstel gedaan om de volgende deelresultaten in gezamenlijkheid op te pakken en op te leveren:

Stap	Resultaat	Gereed
-	Startnotitie Transitie Jeugdzorg Twente	Bo TJT – 6 juli 2011
1	Plan van aanpak en Communicatieplan	Bo TJT – 12 oktober of 23 november 2011
2	Inventarisatiedocument	Bo TJT 23 november 2011
3	Visie / kaderstelling	Bo TJT – 2011/2012
4	Implementatieplan	Bo TJT – 2012/2013
5	Uitvoeringsorganisatie	2013/2014
6	Nazorg	2015
-	Kennisdeling, communicatie, monitoring	Doorlopend

Het nieuwe stelsel wordt in 2015 definitief en dat betekent dat de totale looptijd voor de intensivering van de Twentse samenwerking vier jaren is: 2011 – 2015. Tot 2015 wordt er, in het kader van een warme overdracht, intensief tussen provincie en gemeenten samengewerkt zodat de cliënt niet tussen wal en schip valt.

9. Voorstel

Van de bestuurders wordt instemming op de volgende onderdelen gevraagd:

1. Kennis te nemen van de Startnotitie: 'Transitie Jeugdzorg Twente' (TJT) waarbij
 - a. de samenwerking op Twents niveau inzake de decentralisatie jeugdzorg formeel wordt bevestigd;
 - b. voor de naamgeving van de samenwerking vanaf heden de titel Transformatie Jeugdzorg Twente wordt gehanteerd;
 - c. het AO TJT opdracht wordt gegeven om binnen de kaders van de startnotitie een plan van aanpak met communicatieplan en definitieve begroting te maken.
2. De notitie doorgeleiden naar de lokale colleges van B&W
 - a. ter instemming voor 1 oktober 2011;
 - b. om de benodigde capaciteit vanuit gemeenten - zoals genoemd in de startnotitie - beschikbaar te stellen;
 - c. om de nodige financiële middelen – zoals genoemd onder 1 van de 3 opties in de startnotitie - beschikbaar te stellen ten behoeve van de samenwerking rond TJT;
 - d. ter informatie / vaststelling aan de gemeenteraden (naar behoefte).
3. De notitie wordt tevens aangeboden aan de Provincie Overijssel.